

Redactie:
Teun Baarspul

Redactie adres:
Kloosterstraat 21rood
2021 VJ Haarlem
e-mail: teunbaarspul@hotmail.com
tel: 023-5264624

NIEUWSBRIEF VAN DE BEVERWERKGROEP NEDERLAND-VZZ NO. 14, OKTOBER 2005

De transectellingen in de Biesbosch zijn achter de rug. Ook elders heeft men weer niet stilgezeten. Met veel interessante beverwaarnemingen tot gevolg. De oproep om dergelijke (persoonlijke) waarnemingen op te sturen, heeft ertoe geleid dat we enkele van deze waarnemingen nu in de Castor konden plaatsen. Dank daarvoor. Hopelijk volgt er meer, zodat we vaker een stevig gevulde Castor kunnen uitbrengen. Blijf sturen!

De redactie

LET OP:

Gegevens uit deze nieuwsbrief mogen alleen worden gebruikt na toestemming van de auteurs.

Landelijke Beversporendag

De beverpopulaties van Nederland breiden zich langzaam maar zeker uit. Steeds meer nieuwe meldingen komen binnen via onder meer recreanten, veldwerkers, beheerders en muskusrattenbestrijders. Voorheen ging de meeste aandacht van de beverwaarnemers en de werkgroep naar de 'monitoring' van de grotere populaties op de herintroductielocaties. Nu verlegt die aandacht zich in toenemende mate naar het volgen van de ontwikkelingen buiten deze gebieden.

De afgelopen twee jaar bleek de landelijke 'Beversporendag', georganiseerd door de *beverwerkgroep* een geschikte aanpak om deze waarnemingen verder in kaart te brengen en om contacten te leggen met enthousiaste waarnemers in het veld. Reden genoeg om ook dit jaar weer een Beversporendag te organiseren. Dit artikel geeft daarvan een schematisch verslag.

Rondom het weekend van 5 maart 2005 is op veel plaatsen van het rivierengebied naar beversporen gezocht. In het onderstaande schema staat vermeld op welke locaties is gekeken en waar nieuwe ontwikkelingen werden aangetroffen. Om het beeld compleet te maken, zijn eveneens de winterwaarnemingen van begin 2005 zijn vermeld.

Foto: Albin Hunia

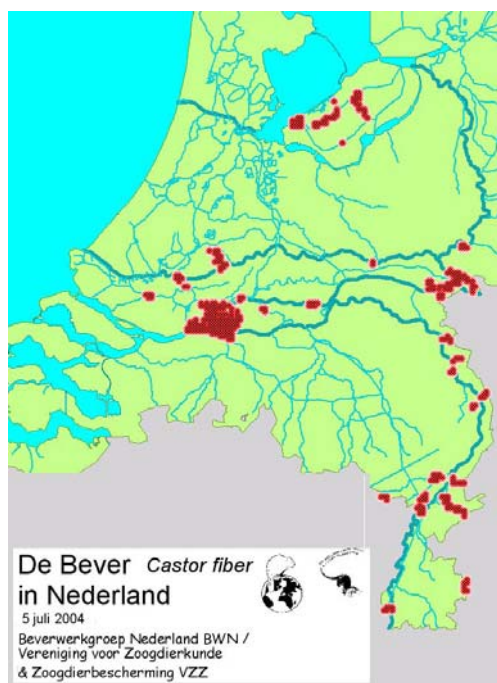
De *beverwerkgroep* zet de waarnemingen als 'kilometerhokken' op de kaart (zie verspreidingskaartjes 2004-2005). Dat zijn de vierkante kilometers waarbinnen beversporen werden waargenomen. Wat opvalt aan de waarnemingen, is dat het aantal nieuwe 'kilometerhokken' op de kaart toeneemt, maar niet bijzonder snel. Op veel plaatsen werd de aanwezigheid van dieren opnieuw bevestigd, maar met weinig aangrenzende uitbreidingen van het gebruikte areaal. Toch konden er ook enkele nieuwe vestigingen worden vastgesteld: bij Avelingen (ten westen van Gorinchem), bij de Moerdijkbruggen, bij Strijen (alle Zuid-Holland) en bij Hattum aan de IJssel (Gelderland). De langzame, maar waarneembare verspreiding van de bever in Nederland leidt tot enig optimisme over het verdere verloop in de komende jaren.

De beverwerkgroep is gelukkig met de nieuwe contacten en vrijwilligers die in de afgelopen maanden een bijdrage zijn gaan leveren aan het netwerk van waarnemers. Alleen dankzij dit netwerk kunnen de ontwikkelingen nauwgezet worden gevolgd. Bij deze wil ik, namens de werkgroep, allen bedanken die hebben bijgedragen aan de beversporendag 2005. ....

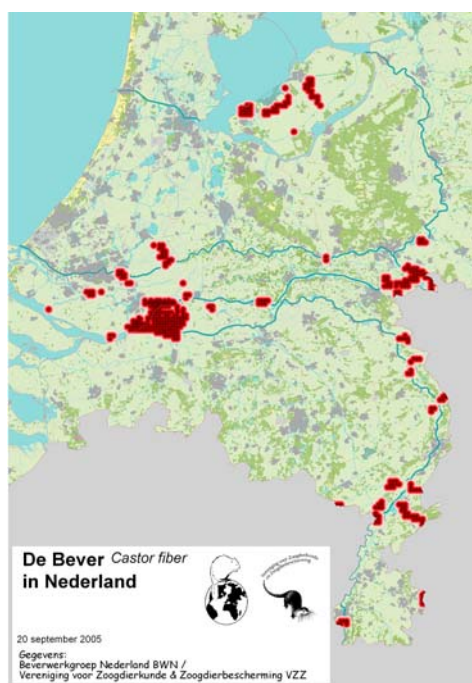
Albin Hunia

Tabel 1. beversporenlocaties sporendag & begin-2005

Provincie	Locatie	Bijzonderheden	
Limburg	Nabij de Roer	Sporen bevestigen beeld	
	Leerke Ven	Sporen bevestigen beeld	
	Polderveld	'Zwarte Bever' & nieuwe km-hokken	
	Leudal	Sporen in randzone bevestigen beeld	
	Eckeltse Beek (Afferden)	O.m. holen in slotgracht & bosje. Dammetjes!	
	De Niers	Nieuwe km-hokken a.g.v. uitzettingen	
	Geldersch Nierskanaal	Sporen w.o. geurmerken bevestigen beeld.	
	Meggelveld (Roermond)	Hol en burcht a.g.v. uitzettingen	
	Swalme	Sporen suggereren > 1 dier	
	Nabij Maastricht	Nieuwe burcht	
	Gelderland	Gendtse waarden	Geormerkt dier eerdere uitzettingen & jongen 2004
		Havikerwaard	Sporen bevestigen beeld
Hattum		Bevestiging nieuwe locatie	
Hurwenen		Sporen bevestigen beeld	
Brabant	Donge nabij Amer	Melding Beverterritorium	
Zuid-Holland	Avelingen nabij Gorinchem	Bevestiging nieuwe locatie	
	Strijen	Bevestiging nieuwe locatie	
	Moerdijkbruggen	Bevestiging nieuwe locatie	
	Krimpenerwaard	Sporen bevestigen beeld	
	Carnissegrienden	Sporen bevestigen (nieuw) beeld	
	Heinenoord	Sporen bevestigen (nieuw) beeld	
	Rhoon – Klein Profijt	Sporen bevestigen beeld	
	Ridderkerk (griend & Huis ten Donck	Diverse meldingen, geen verse sporen	
	Flevoland	Diverse locaties	Sporen bevestigen beeld & nieuwe burcht
	Utrecht	Blauwe Kamer	Sporen bevestigen beeld
Schoonhoven		Geen verse sporen aan oostzijde	

Verspreidingskaart 2004

Verspreidingskaart 2005

Bevers in Limburg

In opdracht van de Provincie Limburg zijn door Stichting Ark (in samenwerking met enkele terreinbeherende instanties in Limburg) in het najaar van 2002, 2003 en 2004 in totaal 10 beverfamilies uitgezet, in het kader van het project 'Toekomst voor de Bever in Limburg'. Het doel van deze uitzettingen is de reeds aanwezige kleine groep bevers (afkomstig uit de Eifel) te versterken.

Aan de Stichting VZZ is gevraagd de monitoring van de al aanwezige en uitgezette bevers uit te voeren. Eind 2004 is het tweede tussenrapport verschenen. Onderstaand een korte impressie van de resultaten over de periode herfst 2003 - herfst 2004.

Eind 2003 werden op 4 plekken in totaal 13 bevers uitgezet. De bevers die rond Stevensweert werden uitgezet hebben voor een behoorlijk deel de uitzetplekken verlaten en zich in de directe en wijde omgeving gevestigd. Daarbij hebben zich ongeveer vier bevers in België gevestigd. Het paartje dat in Noord-Limburg is uitgezet voelde zich al zodanig snel thuis dat het in het voorjaar van 2004 een drietal jongen ter wereld heeft gebracht.

Ook op andere plekken is voortplanting geconstateerd. Er werden jongen geboren in het Leudal en bij Panheel. Na het verschijnen van het rapport kwam de melding dat er in Roermond jongen zijn waargenomen langs de Hambeek en dat er bij twee bevers in België eveneens jongen zijn.

Helaas werd een aantal bevers dood aangetroffen. Eén van de bij Stevensweert uitgezette jongen verplaatste zich helemaal richting de Mariapeel in Noord-Brabant. Het dier verongelukte echter net ten zuiden van de Mariapeel in een klem voor beverratten. Er zijn overigens met de landelijke beverratbestrijding afspraken gemaakt dat er geen klemmen worden gebruikt in gebieden waar bevers leven.

Verder werd een bever doodgereden op de A2 net boven de Belgische grens. Waarschijnlijk een dier afkomstig van het riviertje de Berwinne in België, waarvan bekend is dat er bevers leven. Ten slotte werd in de herfst bij Panheel een bever doodgereden. Uit de sectie bleek dat het het vrouwtje betrof dat in het voorjaar drie jongen geworpen had. In principe moeten de jongen zich met hulp van het nog aanwezige mannetje in leven kunnen houden. In 2005 zijn bij Panheel drie nieuwe verkeersslachtoffers gevallen. Met de gemeente en het waterschap wordt een oplossing gezocht om verkeersslachtoffers te voorkomen.

In de zomer van 2004 bevonden zich in Limburg ca. 18 territoria met een dertigtal bevers. In de herfst van 2004 heeft de laatste uitzetting plaatsgevonden (10 bevers). Samenvattend kan gesteld worden dat de uitzettingen in grote lijnen voorspoedig verlopen.

Vilmar Dijkstra

Tabel 2. Het aantal beverterritoria en het aantal bevers in Limburg (bij de totalen staat tussen haakjes het aantal bevers inclusief de bevers dat zich geheel in België heeft gevestigd).

Locatie	Aantal territoria in 2002	Aantal territoria in 2003	Aantal territoria in 2004	Minimum aantal bevers ≥ 1 jaar	Maximum aantal bevers ≥ 1 jaar	Aanwijzingen voor voortplanting in 2004
Tungelroyse beek	0	1	1	2	3	≥ 1 jong
Zelsterbeek	0	1	1	3	3	Geen
G-N-Kanaal/Maas	0	1	1	1	1	Geen
Schuitwater	0	0	1	2	2	≥ 3 jongen
Huiskensplas	0	0	1	1	2	Geen
A beek (NI/B) ¹	0	0	1	2	2	Geen
A beek België ²			1	2	2	≥ 2 jong
Eckeltse beek	1	1	1	1	1	Geen
Roer/Hambeek	2	2	2	3	3	≥ 2 jong
Worm	1	1	1	1	1	Geen
Niers	1	1	1	1	1	Geen
Swalm	1	1	1	1	2	Geen
Leerke ven	1	1	1	2	2	maximaal 4 jongen
Bosmolenplas	1	1	1	1	1	Geen
Pieterplas	0	1	1	1	1	Geen
Vierlingsbeek	0	1	1	1	1	Geen
Jeker	0	0	1	1	1	Geen
Landgoed Osen	0	0	1	1	1	Geen
'zwervers'				1	2	
Limburg totaal	8	13	18 (19)	26 (28)	30 (32)	≥ 12 jongen

¹ bevers hebben zich in het grensgebied Nederland België gevestigd.

² bevers hebben zich geheel in België gevestigd.

OVERIG BEVERNIEUWS

Bevers bij de Jeker

Op 6 november 2004 liep ik met Alfons van Winden langs de Jeker, nabij de Nederlands-Belgische grens ten zuiden van Maastricht. De Jeker is bekend vanwege zijn slechte waterkwaliteit en ecologisch sterk gedegradeerde beekdalgronden. Tussen de aangespoelde maandverband en overig rioolafval troffen we echter zeer onverwacht een fraai afgeknaagde wilg in de Jeker.

Het ging om een relatief jonge schietwil van een jaar of 7-8, die volledig in de beek was gevallen. Enkele jonge takken waren vervolgens gestript. Het ging hierbij onmiskenbaar om beverwerk. De Jeker kent op dit traject verder weinig natuurlijk bos; er staan wel de nodige zeer grote en oude eiken en populieren langs het traject. Behalve de betreffende wilg werden geen andere knaagsporen gezien. Het is onduidelijk waar het dier precies vandaan komt. Meest aannemelijk is dat het dier vanuit de Maas de Jeker is opgezwommen, dwars door de stad Maastricht om vervolgens nabij de grens met Vlaanderen/Wallonie weer een enigszins natuurlijke setting tegen te komen. Hij zou dan uit de Waalse populatie moeten komen of (minder aannemelijk) vanuit de Midden-Limburgse groep. Theoretisch kan de Bever ook van de bovenstroomse kant komen, uit de richting van Tongeren, maar ik zou niet weten van welke populatie dat moet zijn.

Bart Peters

Bevers en eiken

Afgelopen zomer zagen we in Letland dat bevers massaal de eiken aan het schillen waren. Vele oude exemplaren werden beknagd. Ook knaagwerk in een verder stadium en volledig omgeknaagde bomen kwamen regelmatig voor.

Frank Maasland

Vraat aan eik (foto: Frans Maasland)

Vraat jonge bever (foto: John Hannen)

Bevers in Roermond

Een paar weken terug kreeg ik een mailtje van Vilmar Dijkstra, de coördinator van bevers in Nederland. Hierin gaf hij aan dat op 5 maart de landelijke Beverteldag zal worden gehouden, hij riep op om dit voor Roermond ook te doen. Natuurlijk wilde ik meedoen, maar ik realiseerde me dat ik wellicht niet de enige was en dat meer misschien hetzelfde traject zouden gaan lopen, met alle gevolgen van dien. In deze tijd van communicatie is dit snel opgelost door een mailtje rond te sturen naar de betreffende mensen. De opkomst is hartverwarmend, ondanks de sneeuw en vrieskou zijn er 15 mensen op komen dagen om de vorderingen van "onze Stadsbever(s)" te volgen. Er wordt afgesproken wat en hoe we dit noteren en de groep wordt opgedeeld in zes groepjes die elk een apart traject aflopen.

Ans Homburg met Nick Hulsebosch en Scipio van Lierop gaan naar de Voorstad, net voordat de Roer in de Maas uitmondt. Ze constateren dat het beest hier de laatste tijd niet meer zo actief is. Het groepje met meneer van Schaijck, mevrouw van Hees en mevrouw Sonnevank (buurtbewoners), doen de rest van de Roer tot de overloop. Ze vinden naast oude knaagsporen ook vele verse knaagsporen. Ze zijn eigenlijk op zoek naar geursporen, doch de sneeuw is nu even spelbreker. Deze sneeuw heeft wel als voordeel dat, als de bever hier vannacht een geurspoor heeft afgezet, dit al van veraf zichtbaar is. Het groepje met de gidsen in opleiding (Anne Slabbers, Leon Goossens en Helmich Harbering) doen het traject langs de Hambeek aan de oostzijde.

Behalve veel vraatsporen zien ze ook het beverhol ter hoogte van de ijzeren brug naar Hattem. Willem van Beynen en ondergetekende lopen het overgebleven traject van de Hambeek, naar de monding in de Maas. We worden meteen in de luren gelegd door een raar spoor in de verse sneeuw: Er loopt een breed plat spoor als van

een staart door de verse sneeuw. Soms zijn er links en rechts pootafdrukken zichtbaar. Ik maak hier foto's van en noteer het voorzichtig als 'spoor van bever'. Het valt wel op dat er nergens eens spoor naar de Hambeek loopt, of op het eind naar de Maas waar dit beest uit het water is gekomen. Wel lijkt het er op het laatst wel op of dit beest gewoon uit de woonwijk is komen lopen. Het wordt later allemaal helderder als, na bestudering van de pootafdruk in het sporenboek, blijkt dat dit spoot gewoon van een hond afkomstig is. Deze hond had waarschijnlijk een lange staart die net de sneeuw raakte en ons hierdoor misleidde. Interessanter zijn echter de knaagsporen op ongeveer de helft van de hoogte van de een boompje met ook iets hogere knaagsporen. Hier lagen ook vele kleinere spaanders. Dit alles aan een dusdanige dikke wilg waar geen beverrat aan begint, hiermee is dus verklaard dat er inderdaad jonge Bevers in het gebied zitten. Dit wil echter weer niet zeggen dat deze ook hier geboren zijn; daarvoor is toch meer onderzoek nodig. Het grote nieuws komt uit Merum, waar Math Bouts, Hans v.d.Steen, Nathalie Roelofs en Frank Oelmeyer verse knaagsporen vinden rond Oolderplas. In dit gebied, "de Isabellagriend", heb ik vaak naar knaagsporen gezocht daar dit gebied a.h.w. mijn achtertuin vormt. Ik heb altijd gezegd: als ik bever was, zou ik hier gaan zitten. En eindelijk zijn dus hier verse en zelfs oudere sporen gevonden. Dit gaan we uiteraard op de voet volgen.

Tot slot nog goed nieuws voor onze bever(s): dinsdag is Vilmar gaan kijken met een delegatie van het waterschap naar de situatie bij het beverhol in de oevers van de Hambeek. Het Waterschap had een beetje angst

*Vers spoor Isabellagriend
(foto: John Hannen)*

dat de bever het dijklichaam zou ondergraven. Maar na gedegen onderzoek bleek dat hij puur in de oever zat en geen gevaar oplevert. De bever wordt nu gedoogd.

Ik weet niet hoe jullie deze morgen hebben ervaren, ik vond het erg gezellig en interessant. Om de bever(s) in levende lijve aan te treffen probeer ik deze zomer onder iets warmere omstandigheden een avond te plannen om meer over de bever, of zijn familie, te weten te komen. We zullen op verschillende plaatsen posten en middels een mobieltje eventueel waarnemingen aan elkaar door geven zodat iedereen hem te zien kan krijgen. Indien er meer nieuws te melden valt dan mail ik dit rond.

John Hannen

OPROEP! OPROEP! OPROEP! OPROEP!

Beste werkgroepleden,

Zoals jullie wellicht bekend is, maakt de BeverWerkgroep Nederland onderdeel uit van de Zoogdiervereniging VZZ. De Zoogdiervereniging VZZ is een landelijke organisatie die zich inzet voor de bescherming van en onderzoek naar inheemse zoogdieren. Binnen de vereniging zijn, naast de BWN, ook andere werkgroepen actief, zoals de boomarterwerkgroep, de vleermuiswerkgroep, de veldwerkgroep, etc. Leden van de VZZ ontvangen vijf keer per jaar het blad Zoogdier. In dit tijdschrift staan niet alleen de werkgroepsactiviteiten, maar ook onderzoeksverslagen en bijzondere zoogdierwaarnemingen.

Als u nog geen lid bent van de VZZ, dan vragen wij u via deze weg om het belangrijke werk van de vereniging te steunen door nu lid te worden. Dat kan via de website: www.vzz.nl, of met een e-mail naar: leden@vzz.nl. Bellen kan natuurlijk ook: 026 - 3705318.

Bij voorbaat hartelijk dank,

Het bestuur van de BeverWerkgroep Nederland.